

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58 - GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

Uitsl. voor verslagen en abonn. Dovenetelweg 57a 's-Gravenhage Tel: 6845 41

Secretariaat: Graaf Willem de Rijkelaan 15 Leidschendam Tel: 070 - 275154

21e jaargang nr. 30

1 april 1977

x in de kantlijn betekent de vraag

" " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden.

Het is weer het oude verhaal: wij zijn niet alwetend of onfeilbaar wij stellen er prijs op, wanneer u zelf nadenkt en het is de vierde vrijdag van de maand, wat betekent, dat u zelf het onderwerp voor deze avond dient te stellen. Wat is uw keuze?

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Wanneer je spreekt over leven, moet je volgens mij een onderscheid maken tussen biologische levensvormen en geestelijk leven. Want een geest, dus een bewustzijn, kan reeds bestaan, waar alleen maar een gaswolk aanwezig is. Zodra er materie bestaat, is het voor een geest mogelijk, zich daarmee te verbinden, daarin te ervaren en zich van daaruit te manifesteren.

Een dergelijke binding is natuurlijk ook mogelijk met vastere materie, zoals vulkanische gesteenten en gneissen. Ook dan kan een geest zich ermede verenigen, deel worden voor eigen geestelijk besef van die materie en zo, door het gebeuren met en rond die materie, een grotere mate van bewustzijn verwerven.

Het is dus niet zo vreemd, wanneer iemand beweert, dat mineralen tot op zekere hoogte bezielde zijn. Tot op zekere hoogte! Want een mineraal heeft maar betrekkelijk weinig resonantiemogelijkheden: het kan niet overal op reageren en de omstandigheden, die daarop wel kenbaar inwerken, vergen vaak een zo lange tijd, dat voor een bewustwordingsproces dit alles op zich nauwelijks voldoende is.

Voor een bewustwording in de materie is een daarmee één worden eerst voldoende, wanneer bepaalde biologische processen optreden. Al gaat het maar om schimmels of zwammen, die ook bepaalde chemicaliën opzuigen en zo de boden beïnvloeden. Dit wordt door een geest, die in mineraal leeft, als ervaring beseft,

evenals de inwerking van andere elementen, zoals weer en wind tot stand brengen. Zodra deze zaken voorkomen, kun je zeggen, dat er omstandigheden optreden, waaruit voor een geest een zeker bewustzijn te verkrijgen is.

De eigen structuur van een groot deel van de materie is echter niet zodanig, dat je als geest door een je eengevoelen daarmee een langer en verder rijkend bewustzijnsproces zich kunt laten afspelen.

Anders wordt het, wanneer wij te maken krijgen met kristalstructuren. Een kristal heeft, zoals u zult weten, een geheel eigen structuur, die kan worden weergegeven als een reeks van vaste lijn en vlakverhoudingen. Elk kristal omvat een aantal spanningsvlakken, die in elk kristal van dezelfde stof op gelijke wijze aanwezig zijn.

Hierdoor reageert een kristal feller en sneller op bepaalde beïnvloedingen vanuit de omgeving. Wat betekent, dat deze vorm van materie zelfs een mate van "geheugen" kan bezitten en daarnaast een mate van resonantie kent voor invloeden van elektrische of magnetische aard, die in de omgeving optreden.

Dit betekent, dat in 'n binding met kristallen sneller een mate van bewustzijn kan worden opgebouwd, terwijl bij een kristalstructuur, waarbij meerdere of zelfs vele kristallen in onderlingen binding door 'n geestelijk bewustzijn beheerst worden, zelfs de mogelijkheid aanwezig is een groot besef in materiele zin op te bouwen.

Kristallen zijn dan ook over het algemeen min of meer "bezielde". Toch is deze bezieling anders dan bij levensvormen, zoals u die op aarde kent. Bij de bezieling van een kristal is er in feite geen sprake van een identificatie, maar kun je eerder denken aan een soort draadverbinding tussen kristal en de daarin "levende" entiteit, die zich toch ook nog wel van haar eigen wereld en toestand bewust blijft. Er is dus geen algehele concentratie op deze vorm van materie. Eerst wanneer kristallen in grote hoeveelheden en zeer gecompliceerde samengroeiingen voorkomen, is het mogelijk, dat een nadere bewustzijnsconcentratie op deze kristallen ontstaat. Maar zelfs dan kun je niet spreken over bezieling in de zin van een: "de geest en het zieltje zitten er in".

Het is nog steeds zo, dat 't werkelijk ik ver van de materie vandaan in eigen wereld bestaat, maar het reageert nu praktisch alleen op de mogelijkheden, die in het kristal bestaan.

Wat u waarschijnlijk een nogal uitvoerig betoog vindt. Maar er zijn, ook in uw eigen melkwegstelsel, planeten, waarop wezens leven van een kristallijne structuur. Hun lichaam bestaat in feite uit kristallen, die op zodanige wijze tesamen zijn gegroeid, dat zij energieën kunnen opwekken, op kunnen nemen en af kunnen geven. Met als gevolg, dat een geest hierin volledig bewust kan zijn en bewuster worden kan.

De verplaatsingsmogelijkheden van dergelijke structuren zijn gemeenlijk zeer klein of nil. Zij staan echter met elkaar in verbinding, kunnen zelf signalen uitzenden, die een ieder selectief zou kunnen ontvangen en kunnen zelf signalen opnemen en beantwoorden, die zelfs van de tegenovergestelde kant van de planeet komen.

Het is dus geen leven, zoals u dit pleegt te beschouwen, maar er is wel degelijk sprake van leven in de geestelijke zin, daar

sprake is van een voortdurende uitwisseling van gegevens, bewustzijn van en in de materie, denken ook in materiële zin, terwijl filosofieën ontwikkeld kunnen worden en zelfs vele bewuste en scherp gerichte waarnemingen mogelijk blijken te zijn.

Kortom: er is een bewustwordingsmogelijkheid in de hoogst-ontwikkelde kristalstructuren, die op zijn minst vergelijkbaar is met de mogelijkheden, die de geest aantreft in de menselijke vorm.

Op aarde is het overigens nooit zover gekomen. Zien wij naar geesten, die met de z.g. dode materie gebonden leven, dan valt op, dat in kristallen over het algemeen geen geesten aanwezig zijn; zeker geen geesten, die reeds enige bewustwording in de materie hebben doorgemaakt.

Wel kennen wij bepaalde soorten edelstenen, waarin een kontakt met bepaalde entiteiten kan optreden. Vanuit menselijk standpunt zijn de betrokken bewustzijnsvormen echter gemeenlijk demonisch, daar zij geneigd zijn alle indrukken, die zij opnemen, langere tijd naar buiten toe weer uit te stralen.

Vandaar overigens, dat sommige grote diamanten, die steeds weer de hebzucht van de mensen plegen op te wekken, een uitstraling hebben, die hen voor de hebzuchtige mens gevaarlijk maakt. Met als gevolg, dat deze mensen onredelijke risico's gaan nemen en geheel door hun impulsen beheerst worden, wat dan weer dodelijk kan zijn. De "vloek" die aan bepaalde edelstenen zou kleven, is in feite het gevolg van indrukken, die door de mensen zelf steeds weer naar dergelijke stenen werd uitgestraald en zo langere tijd bepalen, wat de steen op haar beurt naar de mensen aan invloed zal uitzenden.

Op aarde kennen wij dus geen entiteiten, die zich binden aan kristallen, zodra zij enig stofbewustzijn hebben ontwikkeld. Wel bestaan er vele geesten, die zich in deze fase binden aan een landschap of delen daarvan. Er zijn b.v. nogal wat bergen, die "bezield" zijn. Niet, zoals een mens dit denkt: een berg die bewust neerkijkt en iemand, die verboden terrein betreedt, met geweld verwijderd. Eerder voelt de entiteit een uitstraling aan, die niet strookt met het gekozen deel van het milieu en reageert daarop. De geest tracht dan inderdaad de indringende invloeden te verwijderen, b.v. door stenen te doen vallen, of op andere wijze disharmonie met de indringer te doen blijken.

Deze bestrijding geschiedt altijd weer met natuurlijke middelen, echter vaak op een wijze, die de natuurlijke mogelijkheden daarvan te boven kunnen gaan.

Indien er mensen in dit gebied leven en aanvaard zijn, dan zal een verbreken van harmonie zelfs kunnen betekenen, dat er z.g. stenenregens optreden - iets wat trouwens op gelijke wijze gehanteerd wordt door entiteiten, die zich ééngevoelen met b.v. bomen, bronnen, of beken.

Overigens zijn geesten, die zich met het water verenigen, zoals de undines en nereïden, op deze wijze maar zelden actief, ofschoon zij wel de mogelijkheid hiertoe bezitten. Geesten, die zich één gevoelen met delen van de natuur, beschikken over voldoende krachten om telekinetische effecten te veroorzaken.

Overigens zullen watergeesten ook minder snel ingrijpen, wanneer de harmonie door een mens wordt verstoord, omdat de verstoring, die mensen kan veroorzaken, gemeenlijk zeer beperkt is in vergelijking tot het gebied, waaruit de betrokken geest zijn bewustzijnsimpulsen opneemt.

Dergelijke entiteiten bestaan dus wel degelijk en zelfs nu zijn er nog wel enkele van op aarde actief. Zij zullen zich echter weinig met de mens vermengen en trekken zich terug, wanneer het aantal optredende disharmonieën te groot wordt. Men spreekt in dit verband gemeenlijk over natuurgeesten.

Maar er zijn natuurlijk veel meer geesten, die op een bepaald ogenblik besluiten, dat zij niet meer willen volstaan met het aflezen van invloeden, maar dezen ook zelf willen ondergaan. Als vanzelf is de daarvoor geschikte eerstvolgende fase het plantaardig bestaan.

Bij een plant zijn geest en ziel veel meer gebonden. In de meeste gevallen zullen de ziel en geest, die zich verenigd hebben met een plant, daarbuiten bestaan en zich gemeenlijk ophouden nabij de plaats, waar bloei het rijkste plaats kan vinden.

De werking van dit geestelijk deel van de plant kan worden vergeleken met het absorberen van invloeden en het geven van regulerende signalen, zodat de meest harmonische werkingen kunnen worden opgenomen.

Zou je een dergelijke entiteit zien, dan doet zij denken aan een soort spoel of spindel, die gemeenlijk nogal snel draait en verschillende kleuren heeft. De kleuren en soms ook de vorm, waarin de geestelijke persoonlijkheid kenbaar wordt, kunnen bij verschillende entiteiten, ook indien zij leven in de zelfde soort plant, verschillend zijn.

Persoonlijkheden, die tijdelijk in planten de stof belevan, hebben natuurlijk ook behoefte aan contacten op meer geestelijk peil. Zij vinden deze middels een bewustere entiteit, die wij gemeenlijk als soort- of rassegeest aanspreken.

Deze entiteit behoedt de vorm van de plant, maar vormt gelijktijdig een uitwisselingscentrum, waardoor alle betrokken entiteiten hieruit alle ervaringen kunnen aflezen, die andere geesten in een vergelijkbaar bestaan opdoen.

Hierdoor ontstaat een grote mate van gelijkgerichtheid in 't geestelijke bewustzijn bij alle planten van dezelfde soort. Voor aan planten gebonden geesten kan worden gesteld, dat het stoffelijk bewustzijn bestaat uit de eigen beperkte ervaring van de natuur, plus een algemeen beeld van optredende invloeden, voortgebracht door velen, maar beperkt tot entiteiten, die leven in dezelfde soort plantaardig leven.

Ben je plant geweest, dan zoek je het hoger op. Maar ook tijdens de binding met planten kun je klein beginnen, b.v. als grassprietje en eindigen als b.v. plantaan of iets dergelijks. Al snel zal een geest na meerdere van dergelijke bewustwordingsfasen de wens gaan koesteren wat beweeglijker te zijn.

Er is echter nog geen behoefte aan een zuiver zelfstandig bewustzijn. Zoals de plant grotendeels wordt geleefd door omstandigheden buiten eigen controle, zo zal ook de nu als meest aanvaardbaar gevoelde levensvorm door invloeden van buitenaf grotendeels bepaald moeten worden. Het blijkt, dat vele entiteiten, die als plant stofgebonden waren, de neiging vertonen bij het optreden van een nieuwe inkarnatienoodzaak van hogere waarde, zich bij voorkeur manifesteren in insectoïde vorm. Vele insecten verbergen dus in feite geëvolueerde plantenzielen. Ook zij worden in grote mate door de rassegeest gedomineerd.

Verder is er een bewustzijn, waarin veranderingen in veel meer details worden uitgedrukt en zuiverder worden omschreven dan voor een plant mogelijk is. Insekten worden geleefd door een gemeenschappelijk patroon, dat in hen is vastgelegd, maar hebben een zekere bewegingsvrijheid en een beperkte mate van eigen beslissingsvermogen. Hoger georganiseerde insectensoorten kennen daarnaast zelfs een onderlinge taal, die kan lopen van rond 20 tot zelfs rond 80 uitdrukkingen.

Een dergelijke taal kan overigens alleen onderling gebruikt worden. Denk dus niet, dat een wesp een bij kan verstaan of omgekeerd. Tenzij de bij zo bij is, dat deze wesps geleerd heeft. Maar in dat geval zal de bij zeer snel sterven en kort nadien wel in een hogere vorm inkarneren.

Een hoger besef biedt de dierlijke vorm, waarbij kan worden gekozen uit de warmbloedige en de koudbloedige soorten. Beide soorten bevatten zeer intelligente groepen en in verhouding zeer domme rassen.

Het is begrijpelijk, dat iemand, die nog geen werkelijk zelfstandig leven heeft gehad, tendeert naar het leven in een dommere dierlijke vorm en verder streeft naar een soort, waar de gebondenheid in groepen blijft bestaan.

Was men als insect b.v. sluipwesp, dan zal ook bij een volgende inkarnatie de drang bestaan een prooizoevende soort als doel te kiezen. Waren er belevingen van meer vreedzame aard, dan zal men tenderen naar een kuddebewustzijn.

Sterk vereenvoudigd: iemand, die eens een morzel was, zal bij inkarnatie in de koudbloedigen een jager als de haai kiezen, de planteneters ontwikkelen zich lange tijd eerder in de richting van schapen en andere kuddedieren.

Bij alle dieren bestaat voor de geest een volledige projectie van het ik in de stof. Bij lagere vormen komt dit niet voor, zelfs niet bij insecten. Een deel van het ik bestaat bewust en zelfstandig buiten de stoffelijke band voort. Nu echter is alle besef gekoncentreerd in de materie zelf. Als zodanig is er ook sprake van een veel grotere geestelijke activiteit, die direct samenhangt met het stoffelijke leven.

Banden met een ras en groepsgeest blijft bestaan, maar deze fungeert nu als bepaler van eigenschappen en stuwt levenskracht, maar bepaalt in veel mindere mate het bewustzijn dan bij planten en insecten het geval pleegt te zijn.

Gaat men nog verder, dan zal men uiteindelijk in uw wereld en tijd terecht komen bij de zoogdieren. Volgens eigen gevoelens - meer dan beseffen - zoekt men een eenheid met steeds hogere levensvormen te bereiken. Maar daarbij vindt men wel steeds weer een grotere vrijheid van denken en handelen.

Voorbeeld: een leeuw leeft in een gemeenschap, bepaalt zich tot een eigen jachtterrein, dat ook voor konkurrenten wordt afgepaald door geurvlaggen. Elke groep kent ook eigen jachtgebruiken, die wel in grote lijnen overal hetzelfde zijn, maar die in details toch van groep tot groep kunnen verschillen. Er is sprake van gemeenschapsbegrippen en rangorde, zelfs van een "taal", die echter ook weer van groep tot groep enigszins verschilt. 60 à 80 verschillende uitdrukkingen of gebaren komen voor. De middelen zich uit te drukken zijn niet veel beter geworden dan bij lagere vormen, maar wel is er een mogelijkheid om door combinatie van tekens enkele honderd afwijkende termen, waarschuwingen en bevelen door te geven.

Op deze wijze is een veel groter besef te verwerven. Het ego gaat in de hogere levensvormen ook een veel grotere rol spelen, gedragsafwijkingen van de norm zijn in ruimere mate mogelijk. Ook bij dolfijnen en grote walvissen blijkt een dergelijke ontwikkelingsmogelijkheid te bestaan.

In dergelijke gevallen wordt de geest zo sterk met het eigen ik gekonfronteerd, dat een erkenning en inschatting van dit ik zonder meer noodzakelijk is. Werkelijke gehechtheid op niet instinctieve basis is zowel t.a.v. plaatsen als andere wezens mogelijk. Dergelijke kontakten beperken zich ook niet noodzakelijkerwijze tot de eigen soort.

Het ontwikkelen van gehechtheid speelt een grote rol bij de mogelijkheid in menselijke vorm te inkarneren. Om mens te worden moet je in staat zijn jezelf altans enigszins te beschouwen vanuit het standpunt van de wereld. Daarnaast moet je in staat zijn tot genegenheid, haat en beschikken over een innerlijke veerkracht, waardoor je je niet steeds weer neerlegt bij bestaande omstandigheden, maar steeds probeert de omstandigheden tot eigen voordeel om te buigen en te veranderen.

Is deze fase bereikt, dan is inkarnatie in de mens mogelijk. Zoekt men het verder nog te zeer in groepsgebondenheden met strenge, maar beperkte onderlinge wetten, dan zal een eerste inkarnatie bij b.v. de bavianen of gorilla's en andere apen waarschijnlijker zijn. Deze groepen kennen een redelijk goed taalgebruik, groepsverband, wetten, genegenheden en andere emoties, zodat hun verschil van de mens voor het merendeel bepaald wordt door een anders functioneren van het herinneringsvermogen, dat niet zo snel bevat en de mogelijkheid tot associëren niet redelijk, maar alleen onder emotionele drang bereikt.

Een aap heeft specifieke kwaliteiten en gedragspatronen, kan veel bijleren, maar alleen op grond van ervaringen, die samenhangen met voeding, paring en zelfbehoud. Er is maar een zeer beperkte redeneringsmogelijkheid: men erkent wel, maar beredeneert zelden of niet en dan nog hoogstens op grond van voorgaande belevingen, die met voeding, veiligheid enz. samenhangen.

Ook bij inkarnatie in het menselijke ras zal nog steeds gelden, dat men mede te maken heeft met groeps- en rassegeesten. De functie van deze entiteiten is echter veranderd: bij de apen is de rasse- of groepsgeest de bepalende instinktbehandelingen. Stemmingen zowel als reacties worden deels middels de groepsgeest geregeld en zijn dus geen zuiver persoonlijke reactie op feiten en mogelijkheden.

Bij de mens is er een gemeenschappelijk bewustzijn, waarin de rassegeest een grote rol kan spelen. Er zijn ook wel gemeenschappelijke tendenzen, die eveneens mede door de rasse of groepsgeest worden versterkt of afgezwakt - maar niet meer veroorzaakt. Het dwingende karakter van rasse en groepsgeesten, bij de apen nog tot 4/5 van de reacties bepalende, valt echter bij de mens bijna geheel weg. Ten hoogste 1/5 van alle reacties valt nog onder de drang - niet dwang - die van rasse- en groepsgeesten uitgaat.

Leeft een geest eenmaal als mens, dan is zij ook nog intenser dan voordien als ik met de stof verbonden. Er is een zo sterke hersenactiviteit, dat alleen de wisselwerkingen in de

hersenen alle aandacht van het ego opeist en slechts zelden de eigen geestelijke mogelijkheden en waarden aan het woord laten komen.

Als mens word je grotendeels gedomineerd door de inhoud van je hersenen, terwijl b.v. een aap nog voortdurend weer zich ontspant en uittreedt, of op andere wijze contact op kan nemen met de geestelijke werelden, waartoe het ik behoort.

De aap kan echter zijn lichaam niet geheel uitschakelen en zal zich van de stoffelijke belichaming dan ook altijd bewust blijven, terwijl de mens zijn gehele lichaam, inclusief de werking van de hersenen, achter kan laten bij uittredingen, waardoor geestelijke veel meer mogelijkheden ontstaan. Maar slechts een deel van het geestelijk bereikte zal op toegankelijke wijze in de hersenen van het individu worden vastgelegd.

Daarmede zijn volgens uw wens de verschillende levensmogelijkheden wel behandeld, inclusief de vormen, die dit kan aannemen. Er is echter meer.

Wanneer de mens geestelijk evolueert betekent dit voor hem, dat hij een steeds grotere persoonlijke vrijheid krijgt binnen de mogelijkheden van het menszijn. Deze vrijheid manifesteert zich eerst en vooral in het denkvermogen. Daarnaast leert de mens zijn lichaam en alle instinkten daarvan kennen en beheersen, waarna hij kan leren de krachten en mogelijkheden daarvan volgens eigen bewust willen te richten. Dit betekent gemeenlijk, dat de mens ook eigen geestelijk bestaan duidelijker en bewuster gaat beseffen.

Je zou kunnen stellen, dat de eerst volgende trap van de evolutie in de mensheid een wezen tot stand zou moeten brengen met grotere mentale mogelijkheden, terwijl gelijktijdig een grotere geestelijke energie in de stof ontladen kan worden, die dan ook bewust daar gebruikt kan worden.

De eindfase zou dan voor de mens theoretisch voeren tot een wezen, dat bijna geheel uit zuivere energie bestaat, maar een bewustzijn heeft van alle verschijnselen op aarde, zodat daarop normaal gereageerd kan worden, terwijl men gelijktijdig in de sferen de opgedane stoffelijke ervaringen kan gebruiken om nieuwe geestelijke harmonie te scheppen, of bepaalde krachten en verschijnselen af te wijzen. Maar dat is natuurlijk pas denkbaar in 'n verre toekomst.

In alle door mij genoemde gevallen blijft echter gelden: de kern van het wezen en de basis van alle mogelijkheden daarvan is de goddelijke vonk, de ziel, de kern, waarin de scheppende kracht voortdurend aanwezig is. Bij alle door mij aangeduide vormen geldt verder: er is sprake van een beperkt, maar mogelijk toch zeer uitgebreid ik-bewustzijn, hetwelk met zijn herinneringen en ervaringen wordt aangesproken door ons als de geest - het bewustzijn, dat blijft voortbestaan, ook wanneer de verbinding ik - stof ten einde gaat.

Daarmede ik voldoende voldaan te hebben aan de door u gestelde eis iets over vormen enz. te zeggen. Indien u nu vragen wilt stellen, kan dat.

x Wanneer is dit overgaan van de ene vorm naar de andere begonnen?

- Ik meen, dat dit gebeurde op het ogenblik, dat de eerste materiële fijne gaswolk ontstond en zich begon te verdichten. Kortom: rond het ogenblik, waarbij de eerste explosie van energie

de aanleiding werd tot het omzetten van kracht in materie.
Wat in milliarden jaren uitgedrukt moet worden.

Spreekt u over de aarde zelf, dan zal het eerste bewustzijn waarschijnlijk rond 800.000.000 jaren geleden zich met de stof hebben verenigd.

Doelt u op een meer menselijk bewustzijn, dan ligt dit al heel wat dichterbij en kunnen wij spreken over rond 60.000.000 jaren geleden. Rond 40 miljoen jaren geleden is er reeds sprake van stoffelijke bewustzijnsvormen, die in mogelijkheid te vergelijken zijn met de simiaanse rassen.

Is dit voldoende?

x De oorsprong van het menselijke bewustzijn.

- Dit ontstaat door uitbreiding van het eerste ik-bewustzijn, dat zelfs buiten de materie kan ontstaan op het ogenblik dat er voldoende scherpe verschillen bestaan. Het onderscheid ik-niet-ik is n.l. niet gebonden aan een materiële vorm en kan als zodanig ook zonder materie ontstaan.

Een ontwikkeling in de richting van wereldbewustzijn en erkenning van eigen wezen in ware gedaante kan dan o.m. voeren tot het aanvaarden van de menselijke vorm. Een scherpe grens in de tijd is hier echter niet te trekken, tenzij je de "menselijkheid" mede omschrijft in vorm.

Een in vorm en mogelijkheid aan het menselijke herinnerende bewustzijn bestaat volgens mij rond 40.000.000 jaren geleden al, een aan de huidige mens herinnerende vorm treedt rond een miljoen jaar geleden op. Rond 200.000 jaren geleden is er volgens mij sprake van werkelijke mensen. Maar dit is deels een kwestie van persoonlijk beoordeelend. Enkel stellen het ontstaan van de hedendaagse mens nog iets later, anderen menen, dat reeds veel eerder van een werkelijk menselijke vorm gesproken moet worden.

Een groepsleven van wordende mensen zien wij reeds rond 10 miljoen jaren geleden - wat de historicus wel zal ontkennen. Gaat men echter uit van technisch denken, dan zien wij reeds rond 600.000 jaren bepaalde technieken gebruiken. Zoekt u het eerder in godsdienstig besef, dan zal 180.000 jaren geleden eerder waar zijn.

Denkt u aan gemeenschapsvormen, die enigszins stroken, met hetgeen u nu kent, inclusief een bepaalde beschavingstrap, dan moogt u niet verder terug zoeken in de tijd dan rond 100.000 jaren.

In al deze gevallen gaat het om grenzen, die betrekkelijk willekeurig gesteld zijn, daar in al deze gevallen een bepaald punt uit een lopende ontwikkeling werd genomen en de toen bestaande vormmogelijkheden en besefswaarden, als criterium, genomen worden voor het begrip "menselijk".

x Zal een eventuele supermens niet ontstaan door de mogelijkheid meer volledig gebruik te maken van de hersenkapaciteit?

- vanuit een menselijk standpunt is dit wel denkbaar. Vergeet echter niet, dat ik hier vooral het geestelijke standpunt vertegenwoordig. En voor ons zijn de menselijke hersenen niet veel meer of veel minder dan een biologische komputer met nog vele niet gebruikte mogelijkheden.

Zoals elke komputer zullen de hersenen nog veel meer gegevens op kunnen slaan en beschikbaar kunnen houden, dan nu het geval is.

De mogelijkheid tot associëren en reageren kan inderdaad nog veel verder opgevoerd worden. Maar de werkelijke kwaliteiten en betekenis van deze komputer zal, zoals overal, bepaald worden door de programmeur, die wij zien als de geest in kwestie.

Ik meen dus, dat een geestelijke evolutie noodzakelijk zal zijn eer een stoffelijke evolutie van denkvermogen werkelijk kan voeren tot een "supermens".

x Onstaat er bij het overgaan van de ene vorm naar de andere geen leegte?

- Wanneer men b.v. evolueert van mineraal naar plant, zal een ander de plaats in het mineraal over kunnen nemen. Er is meestal nog geen gebrek aan geesten en mogelijkheden in dit opzicht. Maar mineralen en zelfs eenvoudige organismen kunnen ook zonder een persoonlijke bezieling langere tijd blijven bestaan, mits er sprake is van een vaardige rasse- en groepsgeest.

Hogere levensvormen zullen, wanneer geen neiging tot bezieling van nieuw ontstaande soortgenoten aanwezig is, snel uitsterven.

x Wanneer ontstonden de adamieten?

- Er bestaan pre-adamitische rassen, die nog voortbestaan tot rond 15.000 jaren geleden. Homo sapiens vormt de eerste stammen - overigens ontstaan door uitstoting van afwijkende geboorten door bestaande pre-adamitische stammen - rond 120.000 jaren geleden. Zoekt men de menselijke vorm, dan kan men zelfs tot 800.000 jaren terug gaan. Zoekt men niet instinktbeheerste menselijke vormen, dan kan men rond 200.000 jaren terug gaan in de tijd.

x Heeft inkarneren in een dier, dat deel wordt van een bioindustrie nog invloed op volgende inkarnaties?

- Zeker ben ik niet, maar ik neem aan, dat dit de neiging om de mens te kiezen als eerstvolgende hogere trap sterk doet afnemen. Worden dergelijke geesten in een volgende inkarnatie toch mensen, dan behoren zij zeker niet tot de besten.

U moet echter de bioindustrie niet alleen maar beschouwen vanuit elk individu als zodanig. Wanneer je leeft op aarde, ben je ook deel van iets, wat men wel ecologie pleegt te noemen: een evenwichtige samenhang tussen alle leven.

De bioindustrie kan daarin wel degelijk enige tijd een voor het geheel juiste functie hebben, ook wanneer het voor de betrokken entiteiten mogelijk aangenamer zou zijn, wanneer men het probleem van de voeding op een andere wijze aan zou gaan pakken.

Een geest, die in een bij die industrie betrokken dier inkarneert, zal in ieder geval een geest zijn, die nog zoekt naar een stoffelijk bestaan, dat van buitenaf voor hem nog geheel bepaald wordt.

Mede daarom lijkt het mij niet waarschijnlijk, dat een entiteit, die in een dier, dat door de bioindustrie werd gebruikt, in een volgende inkarnatie reeds mens zal worden, tenzij er geen enkele andere weg of mogelijkheid tot inkarnatie meer beschikbaar zou zijn. Maar dit is mijn mening, geen vaststelbaar feit. Voor tussenliggende inkarnatie denk ik b.v. aan een vogel, die in feite op de menselijke samenleving wat parasiteren en dergelijke. Zelfs inkarnatie in huisdieren lijkt mij niet onwaarschijnlijk, daar dezen eveneens een goed aansluitende

ontwikkelings en bewustzijnsmogelijkheid zouden bieden.

Er zijn trouwens andere overeenkomsten denkbaar in dit geval: in de bioindustrie mest men de dieren vet om ze te kunnen exploiteren, de huisdieren worden vaak vetgeme uit louter liefde

x U hebt de weg naar boven gegeven. Kunt u ook de weg naar beneden omschrijven?

- In een vorm als het voorgaande is dit eenvoudig onmogelijk. Een trapsgewijs verdergaan komt voort uit een voortdurende bevestiging van je eigen bestaan. Maar wanneer je negatief gaat worden, is dit niet meer het geval.

Stel dat er een geest is, die tot een bestaansverwerping komt. Want dit is de grondwaarde, waarvan wij uit moeten gaan.

De eerste fase betekent dan een verwerpen van kontakten, een toestand, die ook wel schaduw of duister wordt genoemd. In dit duister bestaat echter nog een beperkte harmonische mogelijkheid met anderen. Voor de betrokkene is echter elk van die harmonieën 'n verstoring van het ikbeeld, dat men in zich nog koestert.

Het gevolg is een steeds verder verwerpen van alle invloeden, die het ik van buitenaf bereiken. Wat niet alleen een zo goed als wegvallen betekent van alle mogelijkheid tot inkarneren, maar gelijktijdig een vermindering betekent van de mogelijkheid tot ervaren en de energie van het ik eveneens doet afnemen en wel vooral dié energie, die gebruikt kan worden voor bewustzijnsprocessen.

Ga je nog een stap verder, dan krijg je te maken met een entiteit, die zichzelf heeft afgesloten en nog slechts zeer beperkt een relatie met een omwereld zal ervaren. Zelfs dit laatste beperkt zich tot vage en zeer algemene termen van bestaansbesef.

Wat overblijft, beweegt alleen nog op de plaats, denkt niet meer. Het doet je denken aan een soort wormen, die bijna bewegingsloos in de modder liggen. Toch betekent ook deze toestand nog een erkenning van iets, wat buiten het ik bestaat en als zodanig een konfliktmogelijkheid t.a.v. de droom, die je nog, maar slechts zeer vaag, koestert.

Je ontzegt je daarom ook dit laatste kontakt, dat je dromen stoort. Je ontvangt nu practisch geen impulsen meer van buitenaf, maar eveneens weinig of geen levensenergie meer. Je droomt traag weg, tot je je van niets meer, ook niet van jezelf bewust bent.

Er komt een ogenblik, waarin het ik zijn eigen bestaan niet meer beseft, omdat er geen actief bewustzijn is, dat nog tot een bestaansomschrijving kan komen. Op dit ogenblik nemen de oorspronkelijke wetten weer over en herbegint de vorming van het bewustzijn. Alle wil is immers verdwenen?

Men maakt weer verschil tussen ik en omgeving, krijgt hierdoor weer meer energie en gaat verder, zodat de weg naar boventoe weer gevolgd kan worden.

Is dit voldoende?

x Waar komen al die ikken vandaan? Wachten zij af om bewust te worden?

- De vraag naar de oorsprong is er een, waarop geen van ons een redelijk antwoord kan geven. Ik zou graag anders

spreken. Maar laat ons eerlijk zijn. Op het oogenblik, dat het ik en daarmede het eerste besef actief wordt, is de directe verbondenheid met de bestaansbron althans voor het besef reeds verbroken.

Er bestaan natuurlijk wel allerhande theorieën. Een daarvan luidt: Het goddelijke is een in zichzelf besloten veld, dat denkt en zo in zich potentiaalverschillen tot stand brengt.

De stromingen, die in dit goddelijke ik ontstaan, beteken dan signalen, waardoor verschillen geregistreerd kunnen worden. Zodra dit gebeurt en een van de overbrengers van de signalen zich van die verschillen bewust wordt, fungeert het voortaan vanuit eigen standpunt als ego en zegt dus: dit komt uit mijzelve voort en dat niet.

Aan dit beeld kleven voor mij enkele bezwaren. Een daarvan is wel, dat je aan een vaste sequentie gebonden blijft als deel van een gedachte en dus alleen zult bestaan zolang die gedachte duurt.

Persoonlijk heb ik het gevoel, dat wij een deel van de functies van het goddelijke denken overnemen, door zelf tot denkers te worden en zo de directe levenskracht van het veld, waarin wij ons bevinden, nog als vroeger aantappen, maar niet meer voor ons bestaan zonder meer afhankelijk zijn van de gedachten of verschillen, die daarin bestaan.

Dit alles is en blijft echter theorie. Zolang wij ons bewust blijven en leven zonder de totaliteit bereikt te hebben zal het voor ons wel theorie blijven, zonder dat het al dan niet juist zijn daarvan redelijk konststateerbaar is.

Wat betekent, dat niemand u werkelijk en juist een antwoord zal kunnen geven op uw vraag. Ik veronderstel overigens, dat iemand, die een antwoord op uw vraag zou kunnen geven, dermate een is geworden met de kracht zelf, dat alle behoefte tot een meer persoonlijke uiting als mens of geest verdwenen is. Kortom: de kans, dat iemand, een geest of een andere persoonlijkheid, u een op feiten gebaseerd antwoord op uw vraag kan geven, is wel uitermate miniem.

x Is dit in harmonie met de theorie van de dag en de nacht van Brahman?

- Het heeft er betrekkelijk weinig mee te maken. Dag en nacht van brahman zijn beelden, die stammen uit de theorie, dat de werkelijke kracht, waaruit alles bestaat, op een gegeven oogenblik zich terug trekt, na bewust te zijn geworden van eigen uitingen. Deze kracht neemt dan alles terug in zich op.

Maar uitgedrukt in de aloude termen is er een kans. Het niets slurpt alles op, omdat het geen behoefte heeft aan uiting. Maar daar, waar in een uiting het denken sterk genoeg is om zichzelf ook tegenover het niet te handhaven, wordt dit gelijktijdig de bron van een nieuwe schepping. De nieuwe Brahma wordt geboren uit de laatste vonk, die blijft schitteren, wanneer de nacht van Brahman alle verschijnselen teniet doet.

Wat dus kennelijk betrekking heeft op een andere situatie en uitgaat van een theorie, die verder reikt dan het voorheen besprokene.

x Is het bestaan van een geest in het duister passief of actief?

- Volgens mij is het een activiteit, die echter ten doel heeft een volledige passiviteit te bereiken. Wat kryptisch klinkt, maar niet onjuist:

Wanneer je pas in het duister vertoeft, ben je je wel degelijk bewust van het bestaan van het licht. Je moet dit besef steeds weer bij jezelf verdringen, wat vele acties en reacties impliceert.

Je bent je bewust van vorm en vorming, maar dit is strijdig met je behoefte voor alles en een ieder alleen identiek met je eigen droombeeld te zijn. Dientengevolge vorm je voortdurend, en waar je maar kunt, rond je een chaos. Dit is volgens mij eveneens een actief proces.

Er volgt uiteindelijk wel degelijk een periode van algehele passiviteit, maar voor het zover is, heb je met alle middelen en krachten jezelf alle contact met een werkelijkheid die buiten je bestaat, ontzegd.

Beantwoordt dit uw vraag?

x Zijn alle geesten de door u geschetste weg via mineralen enz. gegaan, ook de duistere geesten?

- Met duisterlingen houden wij ons niet bezig, tenzij, dezen zelf wensen een meer positieve weg te gaan. In het andere geval zijn zij niet te helpen. Wanneer iemand eenmaal zover is, dat hij tot de "piëren in de modder" is gaan behoren, is de kans, zo iemand over een langere termijn toch te bereiken, gedaald tot rond 1 op 30.000.000. Een enkeling kun je dus wel helpen, maar dat is en blijft een uitzondering.

Indien u zich afvraagt, of wij allen dezelfde vormingsweg hebben afgelegd, kan ik alleen maar antwoorden: zover mij bekend is, is dit niet het geval. Er zijn vele verschillende voorgeschiedenissen te vinden, zelfs bij hen, die tot de mensheid op deze aarde behoord hebben.

Er zijn zelfs wezens deel van deze mensheid, die in vorige inkarnaties niet op uw wereld, maar op andere werelden geleefd hebben. Of ieder van hen desondanks eens een mineraal stadium doorlopen heeft, waag ik te betwijfelen. Maar een definitief antwoord kan ik u ook hier niet geven. Ik moet uitgaan van eigen ervaring en eigen gedachten bij de beantwoording.

Dat zeer velen, die stofmens geweest zijn of zijn een plantaardig en dierlijk bestaansstadium doorlopen hebben, is volgens mij wel zeker, maar of een ieder dit ook gedaan heeft, kan ik weer niet met zekerheid zeggen. Het blijft bij vermoedens.

Ik kan ten hoogste met enige zekerheid zeggen, dat rond $\frac{1}{3}$ van de huidige mensheid meerdere of alle van de door mij besproken fasen heeft doorlopen. Maar of dit geheel of slechts tendele gebeurde, kan ik weer niet stellen.

x Gaan wij altijd naar een betere inkarnatie toe, of zullen sommigen hun laatste inkarnatie later betreuren?

- Theoretisch bestaat de mogelijkheid, dat een mens een volgende maal b.v. in een kat inkarneert. In de praktijk spreekt er echter nogal het een en ander tegen een dergelijke stelling:

Een geest beoordeelt haar inkarnatiemogelijkheden niet aan de hand van menselijke normen. Elk leven en elke vorm van leven biedt bepaalde mogelijkheden en maakt die voor de geest kenbaar door een uitstraling.

Wanneer je je dus verenigt met een wordende vrucht, doe je dit niet op basis van mogelijk bezit, toekomstmogelijkheden of dergelijke zaken. Je inkarneert *à priori*, omdat je een harmonie voelt en beseft: gezien de uitstraling kan deze inkarnatie een aanvulling betekenen voor mijn geestelijk bestaan, daar ik

gevoel, dat deze uitstraling bepaalde tekorten, die ik in mijzelf erken op de een of andere wijze kan compenseren.

Inkarneren vloeit dus voort uit een geestelijk zoeken naar volledigheid. Daarbij zal degene, die zeer bewust inkarneert, wel degelijk mede nagaan, wat de omgeving voor sfeer heeft, wat voor land deze mogelijkheid bergt, welke trends er heersen en wat dies meer zij. Je kunt dan je toekomstig leven als geest reeds tevoren overzien en je mogelijkheden daarin beter bepalen. Maar dit is een eis voor inkarnatie.

Daarmede kom ik dan aan het einde van mijn bijdrage. Ik heb mijn best gedaan het mij door u gestelde onderwerp zo goed en zo duidelijk mogelijk te belichten. Sta mij toe u wel één ding op het hart te drukken:

Wat u geweest bent, heeft u gebracht tot op het punt, waarop u zich nu bevindt. Je gehele verleden kennen maakt je niet beter, maakt je zelfs niet werkelijk bewuster in geestelijke zin.

Alle bewustwording, alle geestelijke mogelijkheid, ligt in hetgeen je nu bent. Wanneer je daarvan gebruik maakt, is u een verdere ontwikkeling, die waarschijnlijk bovendien een zeer harmonische ontwikkeling zal zijn, praktisch verzekerd.

Het is natuurlijk interessant om alles te weten. Maar alle kennis te samen is van minder belang voor de bewustwording en zelfs je geluk, dan het vermogen jezelf in de situatie, waarin je je nu bevindt, te kennen en te begrijpen.

Waaraan ik nog de volgende raad wil toevoegen: Probeer alles in het leven zoveel mogelijk juist te beseffen en te erkennen. Probeer te begrijpen, wat nu uzelf beweegt en wat eventueel anderen beweegt.

Slaagt u daarin niet, er is geen bepaling of verklaring op redelijke wijze mogelijk voor sommige zaken, kies dan de eenvoudigste verklaring en ga daarvan verder uit. U beschikt dan over een werkhypothese en de verdere ontwikkelingen en de erkenningen, die daaruit voortkomen stellen u dan in staat uw hypothese steeds weer te wijzigen en aan te vullen, tot zij een voldoende inzicht waarborgt in uw eigen persoon, zowel als in de wereld, waarin u op dit ogenblik leeft. Want dat is het belangrijkste van alles voor de mens. Let dus niet op dat, wat in het verleden geweest is, maar werk aan het geestelijk bestaan, dat op uw stoffelijk leven zo dadelijk zal volgen. En zoudt u dan later toch nog moeten inkarneren, wel aan, dan bijt je er doorheen en beschouwt het als een noodzakelijk geworden bezoek aan de tandarts, die aarde heet.

Ik dank u voor uw aandacht.

-0-0-0-0-0-

Goeden avond, vrienden.

Ik mag voor u deze maal een onderwerpje behandelen, dat u zelf dient te kiezen. U bent dus gewaarschuwd: Uw eigen keuze kan zich tegen u richten.

Wat vindt u van euthanasie?

Om eerlijk te zijn ben ik geen liefhebber van sneltreinen.

Wanneer ik vr ger in 'n sneltrein stapte, was de kans groot, dat ik niet meer zag van het land, waardoor ik reisde, dan reeksen van telegraaf en andere palen, die langs mij heen flitsten. Bovendien: je had je pijp nog niet goed gestopt, of er kwam al een conducteur, die riep, dat allen moesten uitstappen.

Een dergelijke overdreven haast lijkt mij niet de meest juiste wijze om een nieuw en geestelijk bestaan te beginnen. Wel kan ik mij voorstellen, dat iemand, die lange tijd in een boemeltje heeft gezeten en weet toch niet verder meer te kunnen reizen, tot zichzelf zegt: voor het laatste stukje neem ik dan maar een taxi, dat is vlugger en minder vermoeiend.

Dat is zelf mij eens overkomen. Ik was toen met mijn oudtante Mathilda op stap. Nu was oudtante Mathilda wel een heel goed mens, maar zij was echt van de oude stempel: Hardlopen ging haar tegen de waardigheid. Zij achtte dit ongezond en wenste ook niet van het openbaar vervoer in zijn snelste vormen te genieten.

Zij verkoos een soort trein, die mij sterk herinnerde aan een hond, die een buurman van mij ooit heeft gehad: dat dier moet wel een inkarnatie van een groot houthakker geweest zijn, want het kon geen boom zien, zonder stil te staan, te keuren en waar de zaak beviel, een merkteken aan te brengen.

Met een trein, die dergelijke neigingen vertoonde, legden wij in enkele uren een afstand van rond 80 k.m. af. Toen wij eindelijk de barokke haarlemse dreven konden gaan betreden, had ik er genoeg van en sprak: Tantetje, ik trakteer op een taxi. Vermoedelijk keek zij naar een tegenover liggend restaurant en meende, dat een taxi in de konsumptieve sfeer een door haar geliefde drank betekende.

Ik sleurde haar mee, deponeerde haar in een van deze voor het rijkere publiek bestemde vehikels en vertrok met haar in de richting van mijn woning, die, naar ik hoopte, niet al te lang verlucht zou worden door de antieke uiterlijkheden, die mijn tante den volke placht te tonen.

Kortom: dat laatste stukje moest voor mij wel vlug gaan, want anders was het werkelijk niet meer om te harden geweest. U zult wel begrijpen, dat ik op deze wijze probeer weer te geven, wat ik van euthanasie denk, de genadedood. Ja! De Heer zij u genadig.

Wanneer je ziek bent, lijkt het soms gemakkelijker om meteen dood te gaan. Je bent dan meteen van alles af en je schuldeisers kunnen dan tesamen nagaan, of je wel genoeg hebt nagelaten. En wanneer die het niet doen, is er altijd nog de familie.

Indien u het mij vraagt, zou je alleen mogen zeggen: op het ogenblik, dat zeker is, dat ik toch niet meer beter kan worden, moet men mij verder maar een beetje met rust laten. Rust is altijd goed, al roest het mogelijk.

Voor anderen is rust ook altijd iets leuks, omdat je dan meteen weet, wat je kunt gaan verstoren. Ik heb trouwens eens een geval meegemaakt: iemand zat te vissen. Ik zag hem zo dromerig naar zijn dobbertje kijken. Het trof mij: deze man paste uitstekend in het landschap, want ook dat was vlak en leeg.

Om daarin altans enige verandering te brengen ben ik zo geluidloos mogelijk tot vlak achter deze man gegaan en heb hem

luidkeels gevraagd: En goede man, heb je al beet? Ik weet niet, of hij door iets juist op dat ogenblik gebeten werd, maar hij sprong wel, beter dan de vissen kennelijk.

Rust is heerlijk. Wanneer je dus toch niet beter kunt worden, laat de mensen zo mogelijk je pijnen verdoven en je de kans geven rustig, waardig en op je eigen wijze naar het hiernamaals te gaan. Ik denk trouwens niet, dat iemand daartegen werkelijk veel bezwaren kan opperen.

Aan de andere kant: u leeft in een zeer haastige tijd. Begin je eenmaal met dergelijke zaken en stel je, dat men ook actief iets aan euthanasie mag doen, dan kan ik mij wel voorstellen, dat iemand tegen de dokter zegt:

Dokter, kijk die arme oom van mij nu eens aan. Hij ligt daar maar te suffen en mogelijk ook te lijden, al weten wij dit niet zeker. Dokter, u heeft pillen voor zoveel. Wanneer u hem nu eens een lekker pilletje zoudt geven, is oom dood en uit zijn lijden en bovendien mijn erfenis gered.

En als dat dan mag, kan ik mij zelfs voorstellen, dat die dokter dan antwoordt: Zeker, meneer. Ik heb een aardige sortering, die in aanmerking kan komen. Wat meent u, waar zou uw oom het meest op gesteld zijn? Cyanide? Blauwzuur? Of hier is een kompacte overdosis Somniferal. Of is uw oom op de mode gesteld. Dan heb ik hier nog een lekkere overdosis Heroïne. Dat is tegenwoordig erg in: een weg om heerlijk dromende over te gaan....

Waarop de neef wel zal zeggen: dat alles interesseert mij niet zozeer, dokter, wanneer het maar werkt. Wat is het goedkoopste? Waarop oom, of die dit nu wenst op niet, één, twee, drie aan de andere kant staat en, naar benedenkijkende, bitter zegt: Die erfenisgraaiers toch. Nu hebben zij mij nog op een koopje geëuthanaseerd ook

Neen, dat lijkt mij niets. Euthanasie op passieve wijze en mits op wens van of met toestemming van de patient zelf lijkt mij juist en redelijk. Want wat heb je er aan, wanneer je toch al ten dode bent opgeschreven en dokter X zegt: laat ons toch eens kijken, of zijn blinde darm er nog in zit, waarop dokter Y zegt: helpen kan het waarschijnlijk niets, maar ik heb ook mijn specialisme, dus laten wij hem dan maar meteen de schedelpan lichten. Een dergelijke bijdrage tot het inkomen van specialisten leveren, wanneer je toch geen echte kans meer hebt om voort te leven, lijkt mij overbodig.

Persoonlijk heb ik trouwens het gevoel gekregen, dat een groot deel van de kunde van de medische wetenschap gebruikt wordt om patienten in leven te houden, ofschoon zij dit niet wensen en mogelijk niet eens meer weten, dat zij leven.

De rijke kan dan mogelijk nog snel een beroerte krijgen, wanneer hij hoort, hoe hoog de rekening uit gaat vallen, maar de fondspatient blijven alleen overbodige pijnen in de paar dagen, die vooraf gaan aan zijn verscheiden.

Maar ja, in het geloof zeggen vele, dat je op aarde bent gekomen om te lijden. Er is overigens verschil van mening over ontstaan, omdat sommige mensen dit lijden met e i zijn gaan spellen, terwijl anderen vasthouden aan de lange ij.

Ik vrees, dat ook hier de eieren steeds meer veld winnen, zodat steeds meer eihoofden door hun leiding met e i bij anderen

steeds meer onnodig lijden veroorzaken; een lijden, waaraan men zonder die liefhebbers van leiden met korte ei ontkomen zouden zijn

Neen. Indien u mijn mening vraagt over euthanasie, kan ik alleen maar zeggen: passieve euthanasie acht ik het recht en voorrecht van de patient. Een actieve euthanasie acht ik een gevaar voor de patient en de hoop van menige erfgenaam. En nu moet ik u vragen, of u nog kommentaar hebt. Maar op zaken betreffende mijn oudtante Mathilda wil ik in geen geval kommentaar geven. Want die was al erg genoeg, voor zij dood was, maar nu leeft ook zij in de sferen, dus ik moet uitkijken.

x Op aarde wordt wel eens gezegd: geef het volk brood en spelen. Is zo iets ook in de sferen van toepassing?

- Soms zie je wel eens iemand overkomen, waarvan je stil denkt: dat is ook nog maar een half gaar kadetje. Maar brood behoort niet meer tot onze werkelijke levensbehoeften. Wat een slag betekent voor de echte warme bakkers, dat weet ik wel, maar wanneer die sterven, kunnen zij in de sferen altijd nog zoete broodjes gaan bakken.

Brood is in de sferen niet meer dermate acceptabel, dat het de massa kan binden. Ook met spelen is het niet zo goed gesteld. Trouwens, zou u willen sterven, alleen maar om op een wolkje gezeten een potje te ganzeborden met een paar engelen. Ik garandeer u, dat je in dat geval weer zo in de put zit, dus kun je in dat geval maar beter op aarde blijven.

Dergelijke spelen zijn in de geest niet al te zeer in tel. Wij spelen wel wat, maar ons werken is spelen en ons spelen is werken. Wanneer u met dergelijke middelen de massa van de sferen, waarin ik de eer heb mij tans te bevinden, zo kan ik alleen maar zeggen: geef hen veel bewustzijn en de mogelijkheid soms hun oude ego nog eens uit te leven tegenover mensen, die net nog niet dood zijn.

x Ik kan met u meegaan, wanneer u passieve euthanasie aanvaardbaar acht. Maar waar ligt de grens, b.v. bij oudere mensen die dement zijn. Zou je dan wel of niet moeten handelen?

- Ik kan uw onzekerheid begrijpen. Ook ik heb in mijn leven vaak in dubio gestaan, zelfs wanneer er een goede fles was, kwelde mij steeds weer de vraag: zal ik nu wel of zal ik niet? Of zal ik nog even wachten? Ik kan dus uw gevoelens volledig delen.

Een ding moet u echter goed begrijpen: Er zijn horlogemakers, die, wanneer de veer te stijf is opgewonden, uw uurwerk met een gewichtig gezicht bekijken om dan op te merken: meneer, dat wordt een heel dure reparatie. Zoudt u niet liever een nieuw uurwerk kopen?

U kent die mensen wel: zij spreken van een klok, wanneer het ding oud is, tot zij het weer verkopen. Dan is het opeens een goed uurwerk geworden. Op dergelijke ogenblikken vraag je je als leek af: is dit nu wel een vakman? Je vraagt dus een ander om zijn schatting van de schade aan de tijdmet.

Nu zij het verre van mij om de wetenschappelijk gevormde medische stand te verdenken van dergelijke praktijken. Maar ik zou toch graag in het geval van een patient, die b.v. lijdt aan dementia, graag het onafhankelijke oordeel van een drietal geneesheren willen horen over de kans, die de patient heeft er bovenop

te komen en nog redelijk gelukkig wat te leven.

Zij zouden dit oordeel onverbloemd moeten geven aan de familieleden of vertegenwoordigers van de patient, zodat dezen kunnen zeggen: Dokter, hij weet het zelf niet meer - want dat denken mensen altijd weer van een patient, zelfs wanneer die niet dement is. Maar uw oordeel luidt, dat hij niet meer beter kan worden. - Dat mag ook zo zijn, hoor, want op dit punt ben ik voor emancipatie.

Waarop deze behartigers van de belangen van de patient dan kunnen laten volgen: Ik verzoek u dus voor deze patient geen verdere levensverlengende maatregelen meer te nemen.

Anders gezegd: de grens ligt ook hier nog steeds bij een vrije beslissing. In dit geval geldt echter als bepalend, dat een aantal geneesheren te samen in volle overtuiging en naar beste weten moet verklaren, dat deze patient, dement zijnde, ook verder ziek is, terwijl geen verbetering der toestand verwacht mag worden. De mens in kwestie heeft ook veel pijn. Maar zij mogen zelf geen beslissing nemen. Anderen, leken, die als familie of op andere gronden de patient vertegenwoordigen en diens voogd zijn, beslissen uiteindelijk, of er al dan niet verder spake mag zijn van het zoeken naar levensverlengende maatregelen.

Nu blijkt, dat ik in bepaalde gevallen bereid ben een vervangende beslissing te aanvaarden. Maar in mijn antwoord ben ik toch wel zeer politiek geweest door te stellen, dat meerdere bevoegde geneeskundigen elk voor zich een diagnose moeten stellen, welke diagnose dan - al zal dat menige arts tegen de streek gaan - in begrijpelijke woorden aan anderen moet worden meegedeeld en wel degenen, die zeggingschap omtrent de patient hebben. Waarop dezen een beslissing kunnen nemen, die echter niet in strijd mag zijn, met hetgeen de medici hebben vastgesteld.

Menen de dokters, dat er nog een redelijke kans op genezing bestaat, dan heeft de vertegenwoordiger van de patient de kans niet iets te zeggen. Dus het is onmogelijk, dat iemand begint: ja, maar de ziekte van oom heeft toch al zoveel gekost

De dokter op zijn beurt kan niet beslissen: aan die patient is nog veel te verdienen, of: dit bed kan beter vrij komen. Zijn diagnose wordt door collega's gecontroleerd, de uiteindelijke beslissing ligt echter niet in hun handen, maar in die van de familie.

Niet dat ik iemand wantrouw, want wij allen streven naar de volmaaktheid. Maar om dit goed te kunnen doen, moeten wij rekening houden met de menselijke zwakheden. En de menselijke zwakheid is gemeenlijk gelegen in de menselijke zelfoverschatting, waardoor men de zwakke punten in eigen verstand gemeenlijk eerst beseft, wanneer men zijn dwaasheid reeds heeft begaan.

Denk niet, dat ik dit alleen van horen zeggen heb. Nu ik eenmaal veilig dood ben, kan ik toegeven, dat ook bij mij dit zo nu en dan een grote rol heeft gespeeld. Ik kan zelfs in diepe overtuiging zeggen, dat ik een bepaalde overdreven superdetective nooit geschapen zou hebben, indien ik beseft had, wat ik daarmee zowel de letterkunde als mijzelf aandeed.

Ondanks dit alles luidt mijn antwoord op uw vraag: de grens ligt voor mij bij de zekerheid, dat de belangen van de patient zo goed mogelijk gediend worden. Om dit te bereiken zal men verschillende, niet van elkaar afhankelijke deskundigen moeten raadplegen. Eerst wanneer dezen te samen konstateren, dat er geen mogelijkheid tot genezing meer aanwezig is, terwijl een grote kans bestaat op een steeds toenemend lijden, bestaat er de mogelijkheid, op wens van betrokkenen, in te grijpen door verdere grote ingrepen achterwege te laten. Wanneer de kans op genezing kleiner wordt geacht, dan een op vier dient men ook zonder meer zich van alle ingrepen te onthouden. Ook in dit geval dient een niet bij de medische processen betrokken persoon de eindbeslissing te nemen.

Kortom: ik wil in dergelijke gevallen vooral 'n scheiding zien tussen raadgevende, beslissende en uitvoerende organen, zoals dit in de ambtelijke kringen zo fraai wordt geformuleerd.

Ik heb wel eens in een dronken avonduur gedacht - u vergeve mij: Wanneer jij ooit nog eens gekozen zou kunnen worden (de Heer verhoedde het) tot parlamentslid, zou je toch zeker eerst een jaarlang moeten gaan studeren, voor je voldoende parlementeers kende om mee te kunnen denken.

Toch slaan dergelijke ambtelijke termen soms bij de mensen aan, zoals ook bij mij. In een dergelijk geval gebruik je die termen verder te pas en te onpas om te laten zien, hoever ook in dat opzicht je eruditie reeds gevorderd is.

x Wanneer een ego voldoende bewust is, speelt het dan zelf ook een rol bij het al dan niet overgaan?

- Ik zou mij nu - vroeger dus niet - voor kunnen stellen dat een zeer bewuste oudtante Mathilda zichzelf door mijn ogen had gezien om vervolgens tot zich te spreken: het is de hoogste tijd. Waarna haar geest al snel vertrokken zou zijn.

Dit echter is op aarde nooit gebeurd. Ik heb mij wel laten voorlichten. Hier. Maar iets bijzonders is dit niet. Bij u doet men ook aan voorlichting. Ik heb mij laten vertellen, dat men op de scholen tegenwoordig de jongens zelfs voorlicht omtrent wat meisjes zijn en omgekeerd. Dat is met die unisex-mode natuurlijk noodzakelijk. Maar bij ons licht men je dan ook voor omtrent de beheersing van de stof.

En daarbij vertellen zij ons dan ook, dat zeer bewuste mensen in staat zijn om te zeggen: nu wil ik doodgaan en het dan ook te doen. Wat een uitzondering is. De meeste mensen zeggen: O, was ik maar dood en maken dan nog veel meer leven dan voordien.

Wat u zegt, is dus denkbaar en ik kan mij voorstellen, dat een bewuste geest, die gebonden is aan een dement lichaam zichzelf zegt: die dokter kan verder prutsen, wat hij wil, maar ik ga dood. En die dokter zich natuurlijk maar afvragen, wat er toch fout gegaan is. Maar hij zegt er natuurlijk verder niet al te veel over. Want zo het al een fout geweest zou zijn, wordt die toch op korte termijn begraven.

De mogelijkheid is er dus wel. Maar indien u soms plannen in die richting hebt, wil ik u wel waarschuwen, dat u een heel goede reden voor zo iets moet hebben. Want anders komt u aan onze kant en wordt er tegen je gezegd: He, jij bent te vroeg,

ga dus eerst nogmaars een straatje om. Wat voldoende duidelijk moet zijn.

x Maar wanneer nu de kinderen zeggen: maak er maar een einde aan, die mens lijdt te erg, terwijl de mens zelf nog bezig is zich op het overgaan voor te bereiden?

- U ziet één ding over het hoofd: In het besproken geval is sprake van een eigen beslissing en, al zal men dit in deze tijd niet altijd willen geloven, dat betekent toch, dat je gelijktijdig alle aansprakelijkheid moet aanvaarden voor de gevolgen.

Wanneer een ander u om hals brengt, is die aansprakelijk. Nu ja, om hals? Bij ons komen er steeds meer, die men eerder aan hart en ribben is gekomen. Dat zijn dan verkeersongevallen. Vraag je hen " Bent u aangereden?" dan is het antwoord gemeenlijk: Ik denk van wel, want het laatste wat is zag was een auto, die hard weg reed.

Bij die gevallen zijn er wel, tegen wie je moet zeggen: ga voorlopig maar een tijdje in de kleuterklas zitten, want je moet nog wel het een en ander bijleren. Maar als iemand op eigen houtje zonder redenen te vroeg aan komt zetten, dan denken wij ook: Dat is ook wat. Moeten wij extra werk gaan doen voor niets? En dus zeggen wij: ga voorlopig maar terug.

Door zelf uw leven door stoffelijke middelen of door wilskracht voortijdig te beëindigen, neemt u zelf ook de aansprakelijkheid op u voor uw verdere lot. En daarmee moet je uitkijken, want u weet allen, wat de vrouw van Lot is overkomen:

Die keek om en veranderde in een zoutzuil. Voor Lot zelf was dat ook een hele gebeurtenis. Hij hoorde haar opeens niet meer Toen dacht hij: zou het lot mij toch gunstig zijn deze keer? Looft de Heer. Dan liep hij, wat hij maar kon. Vandaar dat men ook nu nog wel zegt, dat je een Lot uit de loterij krijgt.

Daarna had u mij echter niet gevraagd. Ik hoop desondanks, dat mijn voorlichting in zake het door u gestelde in ruime mate heeft kunnen doordringen door alle andere associaties, die zich aan mij opdrongen.

x Krijg je na een zelfmoord een snelle reïnkarnatie?

- Persoonlijk heb ik mijn twijfels dienaangaande. Kijk, ik ben eens een keer uit geweest met een neefje. Wij gingen naar de bioscoop. Op zichzelf vind ik dat al een grote ellende, maar wat doe je al niet voor een zo lastig kind.

Wij zaten net, op het doek begroette een staatsman een andere staatsman vanwege de actualiteit, toen hij al begon te informeren, wanneer hij een ijsje kreeg. En wat doe je dan? Ik wenkte en was snel 20 centen armer - vijftien centen ijs en vijf centen fooi, want dat kon toen nog.

Daarna verscheen er een kunstfluiters op het toneel. Mijn neefje begon mee te fluiten, wat de zaak voor mij ook niet aangenaam maakte. Daarna volgde een tekenfilm, die neefje zeer geboeid volgde. Daarna kwam de pauze en een ijsje. Toen de juffrouw al weer weg wilde gaan vanwege een dreigend gejengel, volgde nog een ijsje.

Zo zat ik, gedompeld in kulturele ellende en liet mij overrompelen. Daarop volgde een stukje hoofdfilm, dat wel enige verwachtingen wekte vanwege enkele dames, die niet geheel decent waren uitgedost, hielden zich bezig met schietgrage heren. En toen moest opeens mijn neefje zo nodig.

En omdat hij zo nodig moest, moest ik mee. Want hij kon het alleen niet vinden, zei hij. Hij heeft het ook niet gevonden, want het was al gebeurd, voor wij de daartoe bestemde retirade bereikt hadden.

En u vraagt zich nu af, of ik onmiddellijk terug gegaan ben voor nog zo een bioscoopje? Ik na u wel vertellen, dat ik voortaan liever een huilconcert zou verduren dan een dergelijke beproeving. En zo gaat het ook met iemand, die zijn eigen leven op een zeer bewuste, maar ongebruikelijke wijze verkort heeft. Hij zit al een tijd in de ellende, voor hij eindelijk in de sferen komt. Nu denkt u werkelijk, dat hij, wanneer hij eindelijk van apegapen tot uitblazen is gekomen, meteen weer terug wil? Neem van mij aan, dat hij daaraan alleen zal beginnen, wanneer de bittere nood hem prangt.

Algemeen kun je stellen: zelfmoordenaars, die voor problemen zijn weggevlucht, hebben daarmee nog zolang te worstelen, voor zij in de sferen tot rust kunnen komen, dat zij eenvoudig de tijd niet hebben om snel te reïncarneren.

x Logisch !

- Maar ook een van de wonderen in de schepping: het meest onlogische wezen op aarde heeft de logica uitgevonden: de mens. U vergeve mij, ik moet weer naar het voor mij bittere einde toe gaan praten - ofschoon dit voor u mogelijk zoet is. Toch wil ik aan het voorgaande nog wel iets toevoegen.

U denkt nu, dat ik mij denigrerend heb uitgelaten t.a.v. het menselijk geslacht. Ik moet toegeven, dat ik, wanneer het ene deel van het menselijke geslacht het andere weer afslacht, ik wat denigrerend neerzie op dat alles. Ik houd nu eenmaal niet van oorlog en geweld. Wanneer ik dat zie, heb ik de behoefte het hoedje van Pa te nemen, er in te blazen en spoorsslags naar een andere planeet te verhuizen. Maar aan de andere kant brengt het menselijke leven ook veel moois. De mens heeft immers niet alleen oorlogen uitgevonden, maar ook onder meer de bromfiets. En dit vanzelfversding brengt bepaalde lusten in de mens tot exurburante uiting met als gevolg een vreugde, waar geen 10 oorlogskorrespondenten tegenop kunnen.

Ik acht de mens om 't vele, dat hij tot stand brengt. Ik eer de Schepper, die de mens heeft geschapen, omdat hij, ongetwijfeld met een nauw verknepen glimlach, dit wonderlijke wezen op zijn schepping heeft losgelaten en 't de kans heeft gegeven geestelijk te reiken tot oorden, waar zelfs engelen slechts aarzelend zullen gaan.

Dit alles neemt niet weg, dat ik de mens geen logisch wezen kan vinden. Want dáár, waar de mens denkt logisch te zijn, ziet hij alles over het hoofd, wat niet strookt met zijn gevoelens. Want de mens handelt volgens zijn gevoel en verklaart zijn daden vervolgens zo, dat hij de illusies kan koesteren als redelijk mens gehandeld te hebben. Dit juist is het, wat ik in de mens bewonder. Hinken op één been is al vermoeiend, maar hinken op twee benen tegelijk zonder werkelijke noodzaak, zoals de emotionele mens altijd weer schijnt te doen, lijkt mij een uitstekende atletische prestatie.

Met deze hopelijk u moedgevende uitlating laat ik u over aan het leven. Leef zo goed u kunt, zo vreugdig als u maar kunt.

Goeden avond.

d.d. 25 maart 1977

-0-0-0-0-0-